

Toelichting bij aanpassingen in fosfaatreductieplan

Het ministerie van Economische Zaken maakte vrijdag 28 april 2017 nieuwe wijzigingen bekend in het fosfaatreductieplan. Deze aanpassingen hebben consequenties voor de meeste melkveebedrijven. Ze zijn volgens het ministerie noodzakelijk om de succesvolle start van het fosfaatreductieplan van de afgelopen maanden te kunnen voorzetten.

Waarom fosfaatreductie?

Samen met twee andere maatregelen (reductie van fosfor in rundveevoeders en de subsidieregeling voor bedrijfsbeëindigers) is het reductieplan erop gericht om de fosfaatproductie van de melkveehouderij substantieel te verminderen. Dat is noodzakelijk om nog dit jaar onder het fosfaatproductieplafond te komen. Alleen dan blijft de derogatie behouden en kunnen Nederlandse melkveebedrijven dit jaar gebruik blijven maken van de uitzonderingspositie die zij hebben van de Nitraatrichtlijn van de Europese Unie. Ook is er dan uitzicht op derogatie in de periode 2018-2021. De Europese Commissie heeft deze voorwaardelijke toezegging op 3 februari 2017 aan staatssecretaris Van Dam gedaan.

Rol zuivelsector

Aanvankelijk zou de fosfaatproductie door de melkveehouderij dit jaar beperkt worden door fosfaatrechten. Die zouden per 1 januari 2017 ingaan. Staatssecretaris Van Dam besloot op 13 oktober 2016 tot uitstel van de fosfaatrechten tot 1 januari 2018.

Uitstel zou betekenen dat er in 2017 geen rem op de fosfaatproductie werd gezet met mogelijk verlies van de derogatie tot gevolg. Om dat te voorkomen nam ZuivelNL als ketenorganisatie van de sector het initiatief voor een plan om de fosfaatproductie in 2017 toch substantieel te verminderen. De bedoeling was om dit op 14 december 2016 gepresenteerde fosfaatreductieplan via een Algemeen Verbindend Verklaring voor alle melkveehouders te laten gelden (na toetsing door de Europese Commissie en af te geven door het ministerie van Economische Zaken). Om een lange procedure bij de Europese Commissie te voorkomen besloot staatssecretaris Van Dam op 17 februari 2017 het plan van de sector om te zetten in een ministeriële regeling en voor alle rundveehouders (inclusief de niet-melkleverende bedrijven) te laten gelden. Daarmee werd de regeling robuuster, eenvoudiger en effectiever.

Vanwege een aantal aangespannen kort gedingen besloot de staatssecretaris om juridische redenen op 12 april 2017 niet-melkleverende bedrijven alsnog buiten de regeling te laten. Dat is gebeurd in overleg met de vleesveesector. De staatssecretaris liet in zijn brief aan de Tweede Kamer tegelijkertijd weten dat de regeling zo zou worden aangepast dat het tijdelijk onderbrengen van dieren elders –zonder dat per saldo fosfaat gereduceerd wordt- wordt tegengegaan.

De organisaties in de zuivelsector hebben er voor gepleit dat in te vullen door de niet-melkleverende bedrijven vrijwillig te laten deelnemen aan de oorspronkelijke regeling. Dat bleek om juridische redenen niet mogelijk.

Introductie jongveegetal

De staatssecretaris heeft daarom met ingang van 1 mei 2017 (dus bij aanvang van de tweede reductieperiode) het jongveegetal geïntroduceerd. Dat is de verhouding tussen het op het bedrijf aanwezige jongvee (vrouwelijk vee tussen 0 - 1 jaar en ouder dan 1 jaar maar nog niet afgekalfd) en het aantal afgekalfde koeien.

Dat wordt berekend door het aantal runderen (uitgedrukt in GVE!) van de veehouder op 28 april 2017 van 0 tot 1 jaar en van 1 jaar of ouder dat niet heeft gekalfd, te delen door het aantal runderen van de veehouder op die datum dat ten minste eenmaal gekalfd heeft. Afvoer van jongvee telt alleen mee als reductie, totdat de verhouding (in GVE!) tussen jongvee en melkkoeien groter of gelijk is aan het jongveegetal.

Wanneer een melkveehouder dus wil reduceren door extra jongvee af te voeren, dan moeten naar verhouding evenveel extra melkkoeien afgevoerd worden.

Met deze voorwaarde moet worden voorkomen dat melkveehouders hun jongvee laten slachten of exporteren en tegelijkertijd elders in Nederland jongvee aankopen om deze dieren bij een niet-melkleverend bedrijf te laten opfokken. Dat leidt tot een toename van de fosfaatproductie buiten de melkveehouderij. Op die manier wordt wel aan de individuele reductiedoelstelling voldaan zonder dat per saldo in Nederland fosfaat wordt gereduceerd, met als mogelijk gevolg een verhoging van het reductiepercentage.

Alle afvoer van runderen die tenminste eenmaal gekalfd hebben blijft ook meetellen als reductie, onafhankelijk van de bestemming. De extra voorwaarde hierbij is dat deze dieren niet binnen 4 maanden terugkeren op het melkveebedrijf.

Het jongveegetal is met ingang van 1 mei 2017 van toepassing op alle melkveebedrijven, ook op bedrijven die hun doelstellingsaantal en/of het referentieaantal hebben bereikt. De tweede periode (mei/juni) zal net als de eerste periode in enen worden afgerekend. Hierbij is de gemiddelde veebezetting in de maand juni bepalend.

Uitscharen

Melkveehouders die voor 15 april 2017 een verzoek bij RVO.nl hadden ingediend om het referentieaantal en/of doelstellingsaantal aan te laten passen vanwege het uitscharen van runderen, kunnen in periode 2 tot en met 4 ook hun jongveegetal laten wijzigen. Daarvoor moeten zij voor 20 mei 2017 een verzoek indienen bij RVO.nl.

Het jongveegetal wordt dan als volgt berekend: het aantal runderen op 28 april 2017 van 0 tot 1 jaar en van 1 jaar of ouder dat niet heeft gekalfd, verminderd met het aantal uitgeschaarde dieren en vervolgens gedeeld door het aantal runderen op die datum dat ten minste eenmaal heeft gekalfd.

Rekenvoorbeelden

In verband met de nieuwe wijzigingen heeft ZuivelNL [enkele rekenvoorbeelden](#) opgesteld. Daarbij wordt het jongveegetal berekend in het geval een melkveebedrijf pinken uitschaart, alleen jongvee reduceert of melkkoeien en jongvee reduceert.

Verloop fosfaatreductie

De fosfaatreductie verloopt nog steeds naar verwachting.

Voerspoor

De veevoersektor heeft met tussentijdse rapportages kunnen aantonen dat de reductie beter verloopt dan gepland. Bij voortzetting van deze reductie voor de rest van het jaar zal de jaardoelstelling behaald worden.

Bedrijfsbeëindigers

Zoals bekend is de eerste tranche overschreven. Echter alle aanvragen zijn toch toegekend. Hierdoor is er minder geld beschikbaar voor de tweede tranche die van 8 tot en met 14 mei 2017 wordt opengesteld.

Fosfaatreductieplan

Ook deze reductie loopt conform plan. De totale afvoer van GVE is tot en met de maand april de 100.000 overstegen.

RVO.nl verwacht op korte termijn alle verzoeken om aanpassing van referenties te hebben afgehandeld, waarna de data zichtbaar worden in de portal van ZuivelNL.

Daardoor kan het zijn dat de data in de portal dus nu nog niet geheel up to date zijn met uw correcte data. In overleg met het ministerie van Economische Zaken is besloten de beschikking over periode 1 (maart en april) medio mei te verzenden. Deze beschikking wordt bij leden van ZuivelNL in juni verrekend met het melkgeld over de maand mei.

Uitspraken kort geding

De voorzieningenrechter van de rechtbank in Den Haag heeft 4 mei 2017 uitspraak gedaan in een aantal kort gedingen die groepen melkbedrijven hadden aangespannen tegen de overheid vanwege het fosfaatreductieplan. De voorzieningenrechter bevestigt met zijn oordeel dat de Regeling fosfaatreductieplan 2017 voldoende juridisch verankerd is.

Wel komt de voorzieningenrechter tot het oordeel dat in de concrete gevallen van de eisende melkveebedrijven de regeling nu onvoldoende voorziet in de specifieke situatie van deze bedrijven die investeringen zijn aangegaan voor 2 juli 2015. Het ministerie van Economische Zaken heeft laten weten de uitspraak nader te bestuderen.

De uitspraak van de rechter leidt niet tot een wezenlijk andere koers ten aanzien van de noodzakelijke reductie van fosfaat om de derogatie te behouden. Totdat het ministerie van Economische Zaken met nadere berichtgeving komt zullen allerlei speculaties de ronde doen over de gevolgen van de uitspraak van de voorzieningenrechter. Dergelijke speculaties zijn op dit moment voorbarig.

Den Haag, 5 mei 2017